

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н Р. MENGOZZI
представено на 7 март 2013 година¹

Дело C-521/11

**Amazon.com International Sales Inc.
Amazon EU Sàrl
Amazon.de GmbH
Amazon.com GmbH, в ликвидация
Amazon Logistik GmbH**

срещу

**Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte
Gesellschaft mbH**

(Преюдициално запитване, отправено от Oberster Gerichtshof (Австрия))

„Авторско право и сродни права — Директива 2001/29/ЕО — Право на възпроизвеждане — Изключения и ограничения — Изключение за копиране за лично ползване — Справедливо обезщетение — Възможност за възстановяване на таксата за копиране за лично ползване, прилагана за оборудването, апаратурата и носителите за цифрово възпроизвеждане — Финансиране на социални или културни институции за притежателите на права — Заплащане на справедливо обезщетение в няколко държави членки“

1. Закрилата на авторското право е изключително сложна област от правото, в която засегнатите интереси са различни и в която бързото технологично развитие е променило и продължава да променя дълбоко самото естество на защитените от авторско право произведения, условията за използването им, както и моделите на търговия с тях, поставяйки непрекъснато нови предизвикателства за закрилата на правата на авторите на самите произведения и за правилното балансиране на въпросните интереси.

2. Като част от стратегия за насърчване на развитието на информационното общество в Европа законодателят на Европейския съюз е направил опит да хармонизира някои аспекти на авторското право, наред с другото, с приемането на Директива 2001/29/ЕО (наричана по-нататък „Директива 2001/29“)², която е предмет на настоящото преюдициално запитване, отправено от Oberster Gerichtshof (Австрия). Директива 2001/29 е приета със заявената цел за

¹ — Език на оригиналния текст: италиански.

² — Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230). Вж. по-специално съображение 2 от същата директива.

предоставяне на хармонизирана правна рамка в областта на вътрешния пазар, като се гарантира липсата на нарушения, произтичащи от различия в законодателствата на държавите членки³, и за да даде възможност за адаптиране към новите начини за разпореждане с правата, начини на ползване и към технологичното развитие⁴.

3. Като компромис обаче между различните правни традиции и понятия, съществуващи в държавите членки на Съюза⁵, в крайна сметка Директива 2001/29 оставя нехармонизирани различни аспекти на правната уредба на авторското право, като предвижда многобройни изключения и предоставя на държавите членки значителна свобода при транспонирането ѝ, до степен че да се запитаме дали въпреки заявените цели законодателят на Съюза на практика не се е отказал от хармонизиране на авторското право⁶.

4. При тези обстоятелства прагматичен пример за редица свързани с прилагането ѝ проблеми, до които е довела директивата, е националното производство, в рамките на което са поставени пред Съда четирите преюдициални въпроса по настоящото дело. Производството в действителност се отнася до спор между международна група, осъществяваща дейност в сферата на търговията по интернет на информационни носители, и организация за колективно управление на авторски права във връзка със заплащането на предвиденото в Директива 2001/29 „справедливо обезщетение“ като обезщетение за използването на произведенията, защитени с авторско право. Конкретното прилагане от държавите членки на понятието за справедливо обезщетение е един от най-сложните въпроси на Директива 2001/29 и продължава да поставя проблеми, свързани с връзката между директивата и различните национални законодателства за транспонирането ѝ. Съдът вече е имал възможност да разгледа този въпрос и да формулира някои водещи принципи в тази област⁷ и в близко бъдеще ще трябва отново да разгледа проблема по различни поводи⁸.

5. Преди обаче да анализирам въпросите по настоящото дело, по което, от една страна, от Съда се иска да допълни съдебната си практика относно понятието за справедливо обезщетение и от друга, да отговори на някои нови специфични въпроси, поставени в това отношение, не мога да не отбележа, че отговорите, които Съдът е дал, и тези, които предстои да даде на различните въпроси, отправени от националните юрисдикции, се вписват по необходимост в правната рамка, определена от съществуващите норми на правото на Съюза. Макар обаче в определена правна рамка отговорите на Съда да предоставят важни указания за конкретното определяне на формите, обхвата и способите за закрила на авторското право и за балансирането на различните засегнати интереси, все пак законодателят на Съюза е този, който трябва да осигури подходяща правна рамка, която въз основа на решения и от политическо естество да позволи да се определят по безспорен начин посочените форми, обхват и способности, както и балансирането на интересите. Ето защо неотдавнашната инициатива, предприета от Европейската комисия, с одобряването на план за действие, насочен към модернизирани на законодателството на авторското право, заслужава положителна оценка⁹.

3 — Вж. съображение 1 от Директива 2001/29 и Решение от 12 септември 2006 г. по дело Laserdisken (C-479/04, Recueil, стр. I-8089, точки 26 и 31—34) и Решение от 21 октомври 2010 г. по дело Padawan (C-467/08, Сборник, стр. I-10055, точка 35).

4 — Вж. съображения 5, 6, 7, 39 и 47 от Директива 2001/29 и точка 29 от заключението на генералния адвокат Sharpston, представено на 24 януари 2013 г. по дело VG Wort, Fujitsu Technology Solutions, Hewlett-Packard (C-457/11—C-460/11).

5 — За по-пространни съображения и справки вж. заключението на генералния адвокат Trstenjak от 11 май 2010 г. по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 41—44).

6 — По този въпрос вж. съображенията на генералния адвокат Sharpston в точки 28 и 30 от заключението ѝ по дело VG Wort и др. (посочено в бележка под линия 4).

7 — Вж. по-специално Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3), Решение от 16 юни 2011 г. по дело Stichting de Thuisakademie (C-462/09, Сборник, стр. I-5331) и Решение от 9 февруари 2012 г. по дело Luksan (C-277/10).

8 — Наред с настоящото дело и делата VG Wort и др. (посочени в бележка под линия 4) на Съда предстои да изрази позиция по преюдициални въпроси относно справедливото обезщетение, съдържащо се в Директива 2001/29, по дело ACI Adam BV (C-435/12) и по дело Sorudan Båndkopi (C-463/12).

9 — Вж. прессъобщението на Комисията от 5 декември 2012 г. (Мемо/12/950). В това отношение следва да се отбележи, че въпросът за справедливото обезщетение, предмет на настоящото дело, основателно е определен от Комисията като един от най-проблематичните въпроси на правната уредба на авторското право, изискващи незабавно действие.

6. В това отношение считам, че е важно също да се отбележи, че от анализа на някои въпроси, поставени по това дело, ще стане ясно, че множество проблеми, свързани с прилагането на Директива 2001/29, произтичат от недостатъчната степен на хармонизиране на уредбата на авторското право в Съюза. Това показва според мен, че макар да е важно да се спазват гореспоменатите различни правни традиции и понятия, съществуващи в тази област в държавите членки, все пак за създаване на модерна правна рамка в областта на авторското право в Европа, която, отчитайки различните засегнати интереси, да позволява да се гарантира съществуването на реален единен пазар в тази област, като се насърчават творчеството, иновациите и появата на нови модели на стопанска дейност, е необходимо да се следва пътят на стремеж към по-висока степен на хармонизиране на националните законодателства в сравнение с постигнатата с Директива 2001/29.

I – Правна уредба

A – Право на Съюза

7. Съгласно член 2 от Директива 2001/29 държавите членки по принцип предоставят на авторите изключителното право да разрешават или забраняват пряко или непряко, временно или постоянно възпроизвеждане на техните произведения по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично.

8. Съгласно член 5, параграфи 2 и 3 от Директива 2001/29 обаче държавите членки могат да предвидят някои изключения и ограничения по отношение на това право. По-специално по силата на член 5, параграф 2, буква б) от тази директива държавите членки могат да предвидят изключение от изключителното право на възпроизвеждане на автора върху неговото произведение в случаите на „възпроизвеждане върху какъвто и да е носител, извършвано от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение“ (изключение за т.нар. „копиране за лично ползване“)¹⁰.

B – Национално право

9. Член 42 от Закона за авторското право¹¹ (Urheberrechtsgesetz, наричан по-нататък „UrHG“) предвижда:

„1. Всяко лице може да направи за свое лично ползване единични копия от произведения, върху хартия или друг подобен носител.

2. Всяко лице може да направи за свое лично ползване и за научни изследвания единични копия от произведения върху носители, различни от посочените в параграф 1, доколкото това е оправдано с оглед на преследваната нетърговска цел.

3. Всяко лице може да направи за свое лично ползване единични копия от произведения, публикувани във връзка с информирането за актуални събития, при условие че става въпрос за аналогично използване.

10 — Освен това член 5, параграф 5 от Директива 2001/29 поставя въвеждането на изключението за копиране за лично ползване, както и другите изключения и ограничения, предвидени в параграфи 1—4 от същия член, в зависимост от три условия, а именно, първо, изключението да се прилага само в някои специални случаи, след това, да не засяга нормалното използване на произведението и накрая, да не засяга неоправдано законните интереси на притежателя на права.

11 — Urheberrechtsgesetz от 9 април 1936 г. (BGBl. бр. 111/1936) със съответните последващи изменения. Настоящата редакция на членове 42 и 42b от UrHG е изменена през 2003 г. с Urheberrechtsgesetz-Novelle 2003 (BGBl. I бр. 32/2003), който е приет с оглед на транспонирането на Директива 2001/29 в австрийското право.

4. Всяко физическо лице може да направи за свое лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, единични копия от произведения върху носители, различни от посочените в параграф 1.

5. С изключение на предвиденото в параграфи 6 и 7 от настоящия член, не е налице възпроизвеждане на произведение за частно или лично ползване, ако то е с цел предоставянето му на публично разположение посредством възпроизвеждането. Направените за частно или лично ползване копия не могат да бъдат използвани за предоставяне на произведението на публично разположение.

[...]“.

10. Член 42, параграф 6 от UrhG предвижда при определени условия т.нар. изключение за копиране за лично ползване за образователни цели в училища и университети. Параграф 7 от същия член предвижда при определени условия изключение за копията, възпроизведени от общодостъпни организации, които колекционират произведения за цели, които не са пряко или косвено икономически или търговски (т.нар. копие за лично ползване за колекции).

11. Член 42b от UrhG предвижда:

„1. Когато с оглед на естеството на излъчено по радио, предоставено на публично разположение или записано върху произведен с търговска цел видео- или звуконосител произведение се очаква, че то ще бъдат възпроизведено чрез запис върху видео- или звуконосители по смисъла на член 42, параграфи 2—7 за лично или частно ползване, авторът има право на справедливо възнаграждение (възнаграждение за възпроизвеждане върху празни информационни носители), ако информационните носители бъдат пуснати възмездно в обращение с търговска цел на националния пазар; за информационни носители се приемат празните видео- или звуконосители, годни за такова възпроизвеждане, или други видео- или звуконосители, предназначени за тази цел.

[...]

3. Следните лица дължат справедливо възнаграждение:

1) по отношение на възнаграждението за празни информационни носители и за оборудване, лицето, което от място на територията на страната или в чужбина за първи път е пуснало в обращение възмездно с търговска цел информационните носители или оборудването;

[...]

5. Само организациите за колективно управление на авторски права могат да претендират право на възнаграждение по параграфи 1 и 2.

6. Организацията за колективно управление на авторски права е длъжна да възстанови платеното справедливо възнаграждение:

1) на лицето, което изнася записващи информационни носители или оборудване за възпроизвеждане в чужбина преди продажбата им на крайния потребител;

2) на лицето, което използва записващите информационни носители за възпроизвеждане със съгласието на притежателя на съответното право; достатъчно е да има данни за такова ползване“.

12. Член 13 от Закона за организациите за колективно управление на авторски права (Verwertungsgesellschaftengesetz, наричан по-нататък „VerwGesG“¹²) гласи:

„1. Организациите за колективно управление на авторски права могат да създават социални и културни институции за притежателите на права, които те представляват, както и за членовете на техните семейства.

2. Организациите за колективно управление на авторски права, които претендират право на възнаграждение за празни информационни носители, са длъжни да създават социални или културни институции и да им изплащат 50 % от сумата на постъпленията, получени от това възнаграждение след приспадане на съответните разходи за управление“.

II – Фактите, националното производство и преюдициалните въпроси

13. Дружеството — жалбоподател в главното производство, Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H. (наричано по-нататък „Austro-Mechana“), е организация за колективно управление на права, която упражнява в Австрия правата на авторите и на носителите на сродни права по силата на договори с други австрийски и чуждестранни организации за колективно управление на права. По-специално Austro-Mechana е организацията, която има право да получава в Австрия възнаграждението за празни информационни носители по член 42b, параграф 1 от UrhG.

14. Дружествата ответници Amazon.com International Sales Inc., Amazon EU Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon.com GmbH, in Liquidation и Amazon Logistik GmbH (заедно наричани по-нататък и „дружествата от групата Amazon“) принадлежат към международната група Amazon, която, наред с другото, извършва дейност в областта на продажбата на стоки по интернет, сред които видео- или звуконосители, съгласно австрийската правна уредба.

15. Поне от 2003 г. насам дружествата от групата Amazon в сътрудничество помежду си и въз основа на поръчки по интернет пускат в обращение в Австрия видео- и звуконосители като празни CD и DVD, карти памет и MP3 плейъри.

16. Austro-Mechana предявява иск срещу дружествата от групата Amazon, като иска те да изплатят солидарно справедливо възнаграждение по смисъла на член 42b, параграф 1 от UrhG за информационните носители, пуснати в обращение в Австрия в периода 2002—2004 г. Предявената от Austro-Mechana претенция за плащане за първата половина на 2004 г. е определена в размер на 1 856 275 EUR. По отношение на годините 2002 и 2003, както и за периода след юни 2004 г. Austro-Mechana иска дружествата от групата Amazon да бъдат задължени да му предоставят счетоводна информация за пуснатите в обращение в Австрия информационни носители, като си запазва правото да определи по размер претенцията си за плащане за тези периоди.

17. В решението си първоинстанционният съд частично уважава иска в частта му относно искането за предоставяне на счетоводна информация и не се произнася по претенциите за плащане. Въззивната инстанция потвърждава решението на първоинстанционния съд.

12 — Закон от 13 януари 2006 г. (BGBl. I бр. 9/2006).

18. Сезирана с жалба срещу въззивното решение, запитващата юрисдикция, Oberster Gerichtshof, решава да спре главното производство и да постави на Съда следните преюдициални въпроси¹³:

„1) Налице ли е „справедливо обезщетение“ по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29/ЕО, когато:

- а) притежателите на права по смисъла на член 2 от Директива 2001/29 имат право на справедливо възнаграждение, което може да се предяви единствено чрез организация за колективно управление на права по отношение на лицата, пуснали за първи път в обращение възмездно и с търговска цел на националния пазар информационни носители, предназначени за възпроизвеждане на произведенията на притежателите на права,
- б) това право не зависи от обстоятелството дали пускането на информационните носители в обращение се извършва чрез доставката им на други търговци, на физически или на юридически лица за използването им с търговска цел или на физически лица за лично ползване,
- в) като обаче лицето, което въз основа на съгласие на притежателя на съответното право ползва информационния носител за възпроизвеждане или го реекспортира преди продажбата му на крайния потребител, има право на възстановяване на платеното възнаграждение от организацията за колективно управление на права?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос:

2.1 Налице ли е „справедливо обезщетение“ по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, когато посоченото в първия въпрос по буква а) право съществува само при пускане в обращение на информационните носители чрез доставката им на физически лица, които ги използват за възпроизвеждане за лични цели?

2.2 При утвърдителен отговор на първата част на втория въпрос по точка 2.1:

Следва ли до доказване на противното да се приема, че пуснатите в обращение чрез доставката им на физически лица информационни носители се използват за възпроизвеждане за лични цели?

3) При утвърдителен отговор на първия въпрос или на първата част на втория въпрос по точка 2.1:

От член 5 на Директива 2001/29 или от друга разпоредба от правото на Съюза следва ли, че правото на изплащане на справедливо обезщетение, което следва да бъде предявено чрез организация за колективно управление на права, не съществува, ако организацията за колективно управление на права е задължена по закон да не изплаща половината от постъпленията от получените обезщетения на притежателите на права, а следва да предоставя тези средства на социални или културни институции?

13 — Запитващата юрисдикция отбелязва, че макар спорът, с който е сезирана, да се отнася само до въпроса за задължението за предоставяне на счетоводна информация с цел определяне по размер на претенциите за плащане, този въпрос е тясно свързан с въпроса за съществуването на правото на заплащане на справедливо възнаграждение съгласно австрийската правна уредба.

- 4) При утвърдителен отговор на първия въпрос или на първата част на втория въпрос по точка 2.1:

Допуска ли член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 или друга разпоредба от правото на Съюза съществуването на право на изплащане на справедливо обезщетение, което следва да бъде предявено от организация за колективно управление на права, ако в друга държава членка — макар и най-вероятно в противоречие с правото на Съюза — вече е изплатено справедливо възнаграждение за пускането в обращение на информационните носители?“.

III – Производството пред Съда

19. Актът за преюдициално запитване постъпва в секретариата на Съда на 12 октомври 2011 г. Писмени становища представят дружествата от групата Amazon, Austro-Mechana, австрийското, финландското, френското и полското правителство, както и Комисията. В съдебното заседание, проведено на 6 декември 2012 г., участват дружествата от групата Amazon, Austro-Mechana, австрийското и полското правителство, както и Комисията.

IV – Правен анализ

A – Предварителни бележки

20. Всички преюдициални въпроси, поставени от запитващата юрисдикция, се отнасят до понятието „справедливо обезщетение“ съгласно Директива 2001/29¹⁴.

21. Видно от член 42, параграф 4 от UrhG, Република Австрия въвежда във вътрешното си право „изключението за копиране за лично ползване“, посочено в член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29. „Справедливото обезщетение“ във връзка с това изключение в полза на авторите е предвидено в член 42b, параграф 1 от UrhG под формата на „справедливо възнаграждение“.

22. От член 42b, параграф 1 от UrhG обаче е видно, че в Австрия заплащането на справедливо възнаграждение е предвидено в полза на автора не само в случай на възпроизвеждане на неговото произведение от физическо лице за лични цели съгласно член 42, параграф 4 от UrhG, но и във всички случаи на възпроизвеждане на произведението, посочени в член 42, параграфи 2 —7 от UrhG. От това следва, че в австрийското право справедливото възнаграждение не съответства само на справедливото обезщетение, което се дължи от физическото лице във връзка с изключението за копиране за лично ползване, а се дължи и в други случаи, определени в UrhG като „лично ползване“, попадащи в другите изключения по член 42 от UrhG¹⁵.

14 — Понятието „справедливо обезщетение“ попада в обхвата на различни разпоредби на Директива 2001/29. Наред с член 5, параграф 2, буква б) от нея, към който препраща запитващата юрисдикция в преюдициалните си въпроси, справедливото обезщетение в полза на притежателите на права е изрично предвидено и за изключенията по член 5, параграф 2, букви а) и д), както и в различни съображения от директивата.

15 — Това се отнася по-специално за случаите на възпроизвеждане за лично ползване за научни цели, във връзка с отразяване на актуални събития, за образователни цели в училища и университети, както и за целите на публично заемане. Вж. съответно член 42, параграфи 2, 3, 6 и 7 от UrhG.

23. Това предварително съображение, което, както ще видим, ще се окаже от значение в хода на анализа по-долу, ме кара да считам, че освен втория преюдициален въпрос, който се отнася само до изключението по член 5, параграф 2, буква б) от директивата, обхватът на останалите преюдициални въпроси не е ограничен до изключението за копиране за лично ползване, а трябва да се разглежда във връзка с понятието за справедливо обезщетение като цяло по смисъла на Директива 2001/29.

24. Между другото, в това отношение ще отбележа също, че при условие че изключенията, предвидени от националната правна уредба, са съвместими с разпоредбите от директивата, подобна схема, която предвижда заплащане на справедливо обезщетение и за изключения, различни от „изключението за копиране за лично ползване“, сама по себе си не противоречи на Директива 2001/29¹⁶. Следователно запитващата юрисдикция е тази, която евентуално в случай на необходимост следва да провери въз основа на критериите, присъщи на правото на Съюза¹⁷, съвместимостта на тези изключения с разпоредбите от директивата¹⁸.

25. С това уточнение, за да се отговори по подходящ начин на поставените от запитващата юрисдикция преюдициални въпроси, считам за уместно да се обобщят някои принципи, изведени от Съда по отношение на понятието за справедливо обезщетение, съдържащо се в Директива 2001/29.

Б – Практиката на Съда относно понятието „справедливо обезщетение“ по смисъла на Директива 2001/29

26. Както вече бе посочено в точка 4, Съдът се е произнесъл неколккратно по понятието за справедливо обезщетение, посочено в Директива 2001/29. От съдебната практика по-специално следва, че това понятие е самостоятелно понятие на правото на Съюза, което трябва да се тълкува еднакво във всички държави членки, въвели изключението за копиране за лично ползване. Това еднакво тълкуване е независимо от признатата на последните възможност да определят формата и правилата на финансиране и получаване на справедливото обезщетение, както и неговия размер в границите, очертани от правото на Съюза, и в частност от директивата¹⁹.

27. Концепцията за и размерът на справедливото обезщетение са свързани с вредите, които авторът е претърпял в резултат на възпроизвеждането на защитеното му произведение, извършено без негово разрешение и за лично ползване. От тази гледна точка трябва да се приеме, че справедливото обезщетение се предоставя поради претърпените от автора вреди. От посоченото следва, че размерът на справедливото обезщетение трябва задължително да се изчислява въз основа на критерия за вредите, претърпени от авторите на защитени

16 — Всъщност от съображение 36 от Директива 2001/29 следва, че държавите членки могат също да предвидят справедливо обезщетение за притежатели на права, когато прилагат незадължителните разпоредби за изключения или ограничения, които не изискват такова обезщетение.

17 — Относно преценката на съвместимостта на национална правна уредба с Директива 2001/29 препращам към съображенията на генералния адвокат Sharpston в точки 37 и 38 от заключението по дело VG Wort и др. (посочено в бележка под линия 4).

18 — В настоящия случай трябва да се констатира, че макар да напомнят някои от предвидените в член 5 от Директива 2001/29 (вж. по-специално член 5, параграф 2, буква в) и параграф 3, букви а) и в), изключенията, посочени в член 42, параграфи 2, 3, 6 и 7 от UrhG, не съответстват напълно на тях. Доколкото обаче всички те предвиждат изискването използването на произведението за посочените цели да бъде за „лично ползване“, изглежда, че тези изключения имат по-ограничен обхват на приложение в сравнение с предвидените в директивата изключения.

19 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 33 и 37).

произведения в резултат на предвиждането на изключението за копиране за лично ползване²⁰. От съображение 31 от Директива 2001/29 обаче следва, че е важно да се поддържа „справедлив баланс“ между правата и интересите, от една страна, на авторите, на които се дължи справедливо обезщетение, и от друга, на ползвателите на закриляни обекти²¹.

28. Трябва да се приеме, че изготвянето на копие от физическо лице за лично ползване представлява действие, вследствие на което авторът на съответното произведение може да претърпи вреди. Ето защо по принцип лицето, което е причинило вреди на притежателя на изключителното право на възпроизвеждане, т.е. на автора, трябва да поправи настъпилите в резултат на възпроизвеждането вреди, като финансира обезщетението, което ще бъде заплатено на притежателя на правото²².

29. Предвид обаче практическите затруднения, свързани с определянето на самоличността на лицата, ползващи копията за лични цели, както и със задължаването на последните да обезщетят притежателите на права за вредите, които са им причинили, и с оглед на обстоятелството, че вредата, която може да настъпи в резултат на всяко отделно лично ползване, може да се окаже незначителна и поради това да не породи задължение за плащане²³, Съдът приема, че за целите на финансирането на справедливото обезщетение държавите членки могат да въведат „такса за копиране за лично ползване“, чието заплащане се дължи не от съответните лица, ползващи копията за лични цели, а от лицата, които разполагат с оборудване, апаратура и носители за цифрово възпроизвеждане и които поради това de facto или de jure предоставят това оборудване на разположение на първите или им предоставят свързана с възпроизвеждане услуга. В рамките на подобна схема лицата, разполагащи с това оборудване, трябва да заплатят таксата за копиране за лично ползване²⁴.

30. Съдът освен това уточнява, че след като посочената схема позволява на дължащите плащане лица да отразяват размера на таксата за възпроизвеждане за лично ползване в цената за предоставянето на разположение на посоченото оборудване, апаратура и носители за възпроизвеждане или за предоставянето на свързана с възпроизвеждане услуга, в крайна сметка тежестта на таксата се понася от лицето, което ползва копията за лични цели и заплаща тази цена и което всъщност трябва да се разглежда като „лице, което дължи непряко“ заплащането на справедливото обезщетение. Такава схема съответства на изискването за „справедлив баланс“, който трябва да се постигне между интересите на авторите и на ползвателите на закриляни обекти²⁵.

31. Съдът постановява, че по необходимост съществува връзка между прилагането на таксата за копиране за лично ползване за посочените оборудване, апаратура и носители за цифрово възпроизвеждане и използването на последните за възпроизвеждане за лично ползване. Следователно се оказва, че неразграниченото прилагане на таксата за копиране за лично

20 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 40 и 42) и Решение по дело Stichting de ThuisKopie (посочено в бележка под линия 7, точка 24). Вж. в тази връзка съображение 35 от Директива 2001/29, съгласно което предвид конкретните обстоятелства за всеки случай критерият за вредите, претърпени от притежателите на авторско право в резултат от използването на закриляни обекти, е полезен критерий за случаите на изключения или ограничения, за които е предвидено справедливо обезщетение, а следователно не само в случай на изключение за копиране за лично ползване.

21 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точка 43) и Решение по дело Stichting de ThuisKopie (посочено в бележка под линия 7, точка 25).

22 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 44 и 45) и Решение по дело Stichting de ThuisKopie (посочено в бележка под линия 7, точка 26).

23 — Вж. съображение 35 от Директива 2001/29.

24 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точка 46) и Решение по дело Stichting de ThuisKopie (посочено в бележка под линия 7, точка 27).

25 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 48 и 49) и Решение по дело Stichting de ThuisKopie (посочено в бележка под линия 7, точка 28).

ползване за всички видове оборудване, апаратура и носители за цифрово възпроизвеждане, включително в изрично посочената от запитващата юрисдикция хипотеза, в която последните са придобити от лица, различни от физическите, и за цели, явно различни от тези за копиране за лично ползване, не е в съответствие с член 5, параграф 2 от Директива 2001/29²⁶.

32. Ако обаче съответното оборудване е предоставено на разположение на физически лица за лични цели, съвсем не е необходимо да се установява, че последните действително са изготвили копия за лично ползване посредством това оборудване и по този начин действително са причинили вреди на автора на защитеното произведение. Всъщност Съдът приема, че основателно може да се предположи, че тези физически лица напълно са се възползвали от предоставянето на разположение, тоест се предполага, че са използвали всички функции на посоченото оборудване, включително тази за изготвяне на копия. От това следва, че самата способност на това оборудване или апаратура да изготвя копия е достатъчна, за да обоснове прилагането на таксата за копиране за лично ползване, при условие че посоченото оборудване или апаратура е предоставено на разположение на физически лица в качеството им на лица, ползващи копията за лични цели²⁷.

В – По първия преюдициален въпрос

1. Предварителни бележки

33. С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали е налице справедливо обезщетение по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, когато национална правна уредба предвижда такса за копиране за лично ползване под формата на справедливо възнаграждение, която може без разграничение да бъде претендирана единствено от организация за колективно управление на права по отношение на лицата, пунали за първи път в обращение възмездно и с търговска цел на националния пазар информационни носители за възпроизвеждане на произведения, като обаче тази национална правна уредба предвижда също при определени условия право на възстановяване на това справедливо възнаграждение, когато заплащането му не се дължи.

34. Запитващата юрисдикция счита, че доколкото австрийската правна уредба предвижда неразграниченото прилагане на таксата за копиране за лично ползване, тя е „явно“ в противоречие с Решение по дело Padawan²⁸. Запитващата юрисдикция обаче отбелязва също, че разглежданата национална правна уредба съдържа съществена разлика в сравнение с правната уредба, предмет на дело Padawan, доколкото предвижда възможността за възстановяване на посочената такса.

35. Запитващата юрисдикция посочва, че тази възможност е изрично предвидена в член 42b, параграф 6 от UrhG само в два случая: последващ износ на информационните носители и възпроизвеждане на произведението със съгласието на автора. В австрийското право е налице задължение за плащане на справедливо възнаграждение и в случай на използване на информационни носители, което не е свързано по никакъв начин с нарушение на авторското

26 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 52 и 53).

27 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точки 54—56).

28 — Вж. по-специално точка 53 от това решение и точка 31 по-горе.

право²⁹. Запитващата юрисдикция се позовава по-специално на две положения: първо, на случаите на възпроизвеждане на произведение, предвидени в член 42 от UrhG, попадащи в друго изключение по член 5, параграфи 2 или 3 от Директива 2001/29, за които обаче в съответствие с директивата в националната правна уредба е предвидено заплащане на „справедливо обезщетение“ на автора³⁰, и второ, на случаите на ползване на информационни носители за запаметяване на данни, „създадени“ от ползвателя, който обаче — според запитващата юрисдикция — трябва да се приравни на възпроизвеждане със съгласието на автора и следователно, по аналогия, да води до задължение за възстановяване на таксата³¹.

36. Следователно според запитващата юрисдикция остава едно-единствено съмнение относно съвместимостта на установеното с разглежданата национална правна уредба възстановяване на таксата с правото на Съюза. Схема, основана на възможността за възстановяване a posteriori, включва заплащането на справедливо обезщетение и в случай на доставки на информационни носители на търговци, използващи ги явно за цели, които съгласно предвидената в директивата и в националната правна уредба схема не трябва да водят до заплащане на справедливо обезщетение, при което разходите и рисковете, свързани с евентуалното възстановяване, се дължат от лица, които не би трябвало да дължат плащане на справедливо обезщетение. Запитващата юрисдикция не изключва възможността такава правна уредба като цяло да е несъвместима с правото на Съюза.

37. Първият преюдициален въпрос, поставен от запитващата юрисдикция, се състои от три части. Ще анализирам подробно всяка от тях, което ще ми даде възможност по-нататък да дам цялостен отговор на първия преюдициален въпрос.

2. По първия преюдициален въпрос, буква а)

38. В първата част на първия преюдициален въпрос, съответстваща на буква а), запитващата юрисдикция посочва три елемента, характеризиращи националната правна уредба, по отношение на която тази юрисдикция поставя въпроса за съвместимостта ѝ с понятието за справедливо обезщетение по смисъла на Директива 2001/29.

39. На първо място, запитващата юрисдикция изтъква, че разглежданата национална правна уредба предвижда справедливото обезщетение под формата на справедливо възнаграждение. Справедливото възнаграждение е понятие, което се съдържа в Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост³². От съдебната практика следва, че и това понятие представлява самостоятелно понятие на правото на Съюза³³. В това отношение считам, че с оглед на автономността, с която се ползват държавите членки при определяне на *формата* на „справедливото обезщетение“ в

29 — Запитващата юрисдикция споменава също случаи на нелегално възпроизвеждане в нарушение на авторското право, при които според нея очевидно не би могло да съществува никакво право на възстановяване на справедливото обезщетение. Според нея от текста на член 5, параграфи 2 или 3 от директивата не следвало, че тази разпоредба не допуска изплащане на справедливо обезщетение за подобно неправомерно поведение. Според мен за целите на настоящото производство Съдът не следва да се произнася по връзката между незаконното възпроизвеждане и справедливото обезщетение. Този въпрос ще бъде разгледан от Съда по дело ACI Adam BV и по дело Corudan Båndkopi (посочени по-горе в бележка под линия 8). Не бих могъл обаче да намеря за основателни доводите на дружествата от групата Amazon относно незаконосъобразността на разглежданата правна уредба, доколкото тя позволявала налагането на справедливо обезщетение за вреди, причинени на автора от изготвянето на незаконни копия на произведението.

30 — Вж. съображение 36 от директивата, посочено по-горе в бележка под линия 16.

31 — Всъщност запитващата юрисдикция отбелязва, че лицата, които използват носители за запис на създадени от самите тях данни, не могат да се третират по по-неблагоприятен начин от лицата, които използват информационните носители за възпроизвеждане на данни, създадени от трети лица с тяхното съгласие.

32 — ОВ L 376, стр. 28; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 3, стр. 14. Тази директива отменя Директива 92/100/ЕИО на Съвета от 19 ноември 1992 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и някои права, сродни на авторското право в областта на интелектуалната собственост (ОВ L 346, стр. 61).

33 — Решение от 6 февруари 2003 г. по дело SENA (C-245/00, Recueil, стр. I-1251, точки 22 и 24).

границите, очертани от правото на Съюза, и в частност от Директива 2001/29³⁴, не съществува никаква пречка държава членка да въведе справедливо обезщетение под формата на „справедливо възнаграждение“, при условие че въведената от нея схема отговаря на изискванията на Директива 2001/29 и съдържа характеристиките на справедливо обезщетение по смисъла на самата директива и на практиката на Съда³⁵.

40. На второ място, в първата част на първия преюдициален въпрос се посочва, че разглежданата правна уредба предвижда, че справедливото възнаграждение може да се претендира само от организацията за колективно управление на авторски права. Такава разпоредба обаче според мен сама по себе си не противоречи на Директива 2001/29. Всъщност от съдебната практика, посочена в точка 26 по-горе, следва, че държавите членки се ползват с автономност и при определяне на правилата за получаване на „справедливото обезщетение“ в границите, очертани от правото на Съюза, и в частност от директивата³⁶. Посредничеството на организации за колективно управление на права при събиране на постъпленията от авторски права е много разпространено сред държавите членки и е свързано главно с практически причини³⁷. От това следва, че изключителното право на събиране на справедливото обезщетение от организация за колективно управление на авторски права, предвидено от национална правна уредба, доколкото тази организация действително представлява различните притежатели на права, само по себе си не води до несъвместимост на тази правна уредба с правото на Съюза.

41. На трето място, в първата част на първия преюдициален въпрос се посочва, че националната правна уредба предвижда заплащането на справедливо възнаграждение да се дължи от лицата, пуснали за първи път в обращение възмездно и с търговска цел на националния пазар информационни носители, предназначени за възпроизвеждане на произведенията на притежателите на права. В това отношение трябва да се отбележи, че от спомената в точки 26—32 по-горе съдебна практика следва, че макар Съдът да посочва, че длъжник на справедливото обезщетение е лицето, което е причинило вреди на автора, възпроизвеждайки без разрешение неговото произведение, и че следователно е лицето, което по принцип е задължено да заплати на автора справедливо обезщетение за вредите, които му е причинило, въпреки това обаче на държавите членки се дава възможност да предвидят схема, която налага задължението за плащане на справедливото обезщетение в тежест на други лица, и по-специално на лица, които предоставят информационните носители на разположение на ползвателите, като след това могат да отразяват размера на таксата в цената за предоставяне на информационните носители. Следователно видно от тази съдебна практика, обстоятелството, че заплащането на справедливото обезщетение се дължи от лица, намиращи се на по-горно ниво в дистрибуторската мрежа за информационни носители в сравнение с частноправните субекти, само по себе си не противоречи на правото на Съюза.

34 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точка 37) и точка 26 по-горе.

35 — Това изглежда изрично предвидено в съображение 38 от Директива 2001/29, което предвижда възможността за въвеждане или поддържане на схеми за „възнаграждение“ за справедливото обезщетение. Освен това от съдебната практика следва, че понятието „възнаграждение“ има същата цел като тази на понятието „обезщетение“, т.е. обезщетяване на авторите, въведено с цел да се обезщетят причинените им вреди. Вж. в този смисъл Решение от 30 юни 2011 г. по дело VEWA (C-271/10, Сборник, стр. I-5815, точка 29) и Решение по дело Luksan (посочено в бележка под линия 7, точка 34).

36 — Вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точка 37).

37 — Всъщност то дава възможност за функционирането на схема, която улеснява събирането и разпределянето на тези постъпления по принцип в полза както на лицата, имащи право да получават справедливо обезщетение, така и на дължащите това обезщетение лица.

3. По първия преюдициален въпрос, буква б)

42. Що се отнася до втората част на първия преюдициален въпрос, съответстваща на буква б), следва да се отбележи, че страните не спорят, че доколкото разглежданата правна уредба предвижда неразграниченото прилагане на таксата, съответстваща на заплащането на справедливо обезщетение за всяко използване на информационните носители, а следователно и в случаите на използване на информационните носители за цели, явно различни от тези за възпроизвеждане, за което се дължи заплащане на справедливо обезщетение, тя противоречи на директивата, както е тълкувана в практиката на Съда³⁸, както впрочем посочва самата запитваща юрисдикция, и с изключение на възможната обосновка, направена в рамките на анализа на третата част на първия преюдициален въпрос.

43. В преюдициалното запитване запитващата юрисдикция прави разграничение между три различни категории потенциални купувачи на информационни носители от лицето, което първо е задължено да заплати справедливото възнаграждение, т.е. лицето, пуснало за първи път в обращение възмездно и с търговска цел на пазара информационни носители. Без обаче да е необходимо да се анализира подробно положението на всички различни купувачи на информационни носители от това лице, две съображения обаче ми се струват относими.

44. На първо място, както посочих в точка 22 по-горе, въпросната национална правна уредба предвижда задължението за заплащане на справедливо възнаграждение не само на основание изключението за копиране за лично ползване от физическо лице по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, но и за други случаи на ползване, определени като „лично ползване“, попадащи в други изключения, предвидени от австрийската правна уредба. В този контекст обаче не е изключено тези други изключения да се прилагат по отношение на лица, различни от физическите, като например библиотеки или научноизследователски организации. Следователно е възможно лица, които не са физически лица, да са длъжни да заплащат справедливо възнаграждение (съответстващо на справедливо обезщетение), тъй като ползват информационни носители за целите, за които това плащане е дължимо. Следователно в случая на правна уредба като разглежданата обстоятелството, че лицето, което купува информационни носители, не е физическо лице, а юридическо лице, не може да го освободи *автоматично* от задължението за заплащане на справедливо възнаграждение, което не противоречи непременно на правото на Съюза.

45. На второ място и обратно, обстоятелството, че физическо лице купува информационни носители, според мен не означава *непременно*, че това лице използва информационните носители за лични цели, поради което неизбежно трябва да се прилага посочената в точка 32 по-горе презумпция, установена от съдебната практика, в резултат на което се поражда задължение за заплащане на справедливо обезщетение. Въпросът ще бъде разгледан по-подробно в рамките на втория преюдициален въпрос, но считам за важно да се подчертае още тук, че е напълно възможно физическо лице да закупи информационни носители не като частно лице, а например в качеството на търговец или на лице, упражняващо свободна професия. Ако обаче физическото лице е в състояние да докаже, че е закупило информационни носители за цели, *явно* различни от копиране за лично ползване (или за използване на информационните носители за други цели, за които се дължи заплащане на справедливо обезщетение), считам, че то не трябва да е задължено да заплаща такова обезщетение.

38 — Вж. точки 31 и 34 по-горе; вж. Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точка 53).

4. По първия преюдициален въпрос, буква в)

46. Пристъпвам към третата част на първия преюдициален въпрос, съответстващ на буква в), където именно се крие същността на проблема, поставен от запитващата юрисдикция. Отправеният от тази юрисдикция въпрос по същество е следният: възможно ли е да се приеме, че предвиждането на схема за възстановяване на справедливото обезщетение в полза на лицата, които не са длъжни да заплащат такова обезщетение, води до саниране на незаконосъобразността, произтичаща от неразграниченото прилагане на таксата, представляваща справедливо обезщетение?

47. В това отношение следва да се припомни най-напред, че видно от точка 35 по-горе, запитващата юрисдикция пояснява в акта за преюдициално запитване, че обхватът на правото на възстановяване, предвидено в член 42b, параграф 6 от UrhG, не е ограничен до двете хипотези, изрично предвидени в закон, а обхваща и някои други случаи. При все това разширяването на приложното поле на нормата, която предвижда правото на възстановяване и по отношение на допълнителните случаи, споменати от запитващата юрисдикция, следва да се счита за установено положение³⁹.

48. Впрочем смятам, че независимо от изложените по-долу съображения относно възможността за освобождаване a priori от заплащането на справедливо обезщетение, за да може национална правна уредба, която предвижда схема за възстановяване на справедливо обезщетение, да бъде считана за евентуално съвместима с правото на Съюза, е необходимо тази схема да не се прилага по отношение на конкретни единични случаи, а по принцип към всички случаи, в които не се дължи заплащане на справедливо обезщетение, тъй като използването на информационни носители не представлява действие, годно да причини вреда на автора на съответното произведение⁴⁰.

49. Въпреки това съмненията на запитващата юрисдикция, по отношение на които е отправено запитване до Съда, не се отнасят до обхвата на схемата за възстановяване. Всъщност запитващата юрисдикция отбелязва, че схема, основана на неразграниченото плащане на справедливо обезщетение и на последваща, макар и всеобща, възможност за възстановяване на обезщетението, възлага тежестта на разходите и рисковете, свързани с възстановяването на обезщетението, върху лицата, които не са длъжни да заплащат справедливо обезщетение по смисъла на Директива 2001/29. Макар да използват информационни носители за цели, за които не се дължи заплащането на справедливо обезщетение, тези лица най-напред трябва да заплатят обезщетението и едва след това то да им бъде възстановено със съответните рискове и разходи.

50. По отношение на тези съмнения както Комисията, така и дружествата от групата Amazon считат, че признатата на държавите членки възможност да определят формата и правилата на получаване на справедливото обезщетение, не може да се разпростре до възможност да избират схеми за възстановяване, възлагащи задължения на лица, които не попадат в приложното поле на понятието за „справедливо обезщетение“, чието определение е установено в Директива 2001/29, и е извън правомощията на държавите членки. От тази гледна точка възможността за възстановяване на обезщетението не би отстранила несъвместимостта с директивата на национална правна уредба, която предвижда събирането на справедливото обезщетение дори и при липса на изискваната съгласно съдебната практика връзка между последното и използването на информационните носители.

39 — Действително е вярно, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на системата за съдебно сътрудничество, установена от член 267 ДФЕС, националните разпоредби се тълкуват от юрисдикциите на държавите членки, а не от Съда. Вж. напр. Решение от 15 ноември 2007 г. по дело *International Mail Spain* (C-162/06, Сборник, стр. I-9911, точка 19 и цитираната съдебна практика).

40 — Вж. точка 28 по-горе.

51. В това отношение все пак следва да се отбележи, че видно от преписката в Австрия, когато лицата, пуснали за първи път в обращение възмездно и с търговска цел на националния пазар информационни носители, гарантират надеждно, че нито те, нито техните купувачи ще използват информационните носители за цели, за които биха имали задължение да заплатят справедливото възнаграждение за лично или за собствено ползване, те имат възможност да се ползват от един вид „освобождение а priori“ от задължението за заплащане на справедливото възнаграждение.

52. Това „освобождение а priori“ може да бъде получено от Austro-Mechana посредством предоставен за тази цел формуляр на предприятията, за които с много висока степен на вероятност поначало може да се приеме, че няма да изготвят копия на защитени от авторско право произведения за цели, за които са длъжни да заплащат справедливо възнаграждение. Според твърденията на Austro-Mechana в съдебното заседание основание за това „освобождение а priori“ се намирало в самия текст на член 42b, параграф 1 от UrhG, който предвижда, че правото на справедливо възнаграждение възниква за автора само ако „се очаква“, че производението ще бъде възпроизведено върху информационни носители. Поради това, когато обаче е разумно да се очаква, че информационните носители ще бъдат използвани за цели, различни от възпроизвеждането на произведения, това право не възниква изначално.

53. Съгласно съдебната практика обаче Съдът е компетентен да предостави на националната юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които ще ѝ позволят да прецени съвместимостта на нормите на вътрешното право с разпоредбите на правото на Съюза⁴¹. Ето защо считам, че е съвместима с Директива 2001/29 правна уредба, която предвижда, от една страна, възможността за освобождение а priori от заплащането на справедливото обезщетение за физически или юридически лица, за които може разумно да се очаква въз основа на обективни обстоятелства — макар и само косвени, — че те придобиват информационни носители за цели, явно различни от тези, за които се дължи заплащането на справедливо обезщетение⁴², и от друга страна, принципната възможност да получат а posteriori възстановяване на това справедливо обезщетение във всички случаи, когато е доказано, че използването на носителите не представлява действие, вследствие на което авторът на производението може да претърпи вреди.

54. Всъщност, от една страна, подобна схема позволява а priori да се сведат до минимум случаите, когато лицата, които не са длъжни да заплащат справедливо обезщетение, понесат евентуални рискове и разходи, свързани със заплащането му, и от друга страна, когато е извършено недължимо плащане на справедливото обезщетение, позволява да се получи неговото възстановяване. Подобна схема според мен е от естество да осигури както ефективна и строга защита на авторското право, така и справедлив баланс между правата и интересите на различните категории заинтересувани субекти⁴³.

55. Освен това запитващата юрисдикция следва да провери реалното въздействие и ефективността от действието на схемата за освобождение а priori в случая, разглеждан в главното производство. Според мен за целта тази юрисдикция ще трябва по-специално да прецени редица елементи, сред които, на първо място, дали схемата за освобождение а priori действително е основана на австрийското право, както твърди Austro-Mechana, и на второ

41 — В изобилната практика на Съда по тази тема, вж. Решение от 16 февруари 2012 г. по дело Varzim Sol (C-25/11, точка 27 и цитираната съдебна практика).

42 — Относно довода, изтъкнат от представителите на дружествата Amazon, според който довод възможността за „освобождение а priori“ не личала от акта за преюдициално запитване, считам, че както от преписката, така и от устните състезания по време на съдебното заседание е ясно, че значението на предвидената в закон схема за възстановяване, до която се отнася третата част от първия преюдициален въпрос, на практика е доста намалено от съществуването на тази възможност за освобождение а priori. Следователно съществуването на такава възможност, което се установява по съвсем очевиден начин от преписката, представлява според мен правно и фактическо обстоятелство, което не може да се пренебрегне в анализа на Съда.

43 — Вж. съображения 9 и 31 от Директива 2001/29.

място, дали разглежданата правна уредба задължава Austro-Mechana да използва това „право да предвижда освобождаване a priori“ обективно, или ѝ позволява да разполага с известна свобода на преценка при прилагане на това право. Всъщност във втория случай несъмнено биха възникнали въпроси относно безпристрастността на Austro-Mechana, произтичащи от формата ѝ на частно дружество, макар и с някои елементи в обществен интерес, която има интерес от решението дали да се предостави освобождаване или не.

56. Накрая, ако запитващата юрисдикция приеме, че схемата за освобождаване a priori не отговаря на посочените по-горе критерии, се питам освен това дали правна уредба, която предвижда принципна възможност за възстановяване на обезщетението, не може все пак да се счита за съвместима с правото на Съюза, макар да предвижда, че разходите и рискът от авансовото заплащане на справедливо обезщетение са в тежест на лица, които не са длъжни да заплащат тези разходи и да носят тези рискове.

57. За да се определи евентуалната съвместимост на подобна правна уредба с правото на Съюза, считам обаче, че следва да се намери, с оглед на обстоятелствата по конкретния случай, баланс между правата на авторите да получат цялостна защита на правата, свързани с техните произведения — право, което намира най-силно проявление в член 17, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз, и правото на предприятията, търгуващи с информационни носители, да не поемат недължими разходи — право, свързано със свободата на стопанска инициатива, призната в член 16 от Хартата.

58. В това отношение напомням, че именно във връзка с Директива 2001/29 Съдът е приел, че при транспонирането ѝ държавите членки са длъжни да следят за тълкуване на последната, което позволява да се осигури подходящо равновесие между различните основни права, защитени от общностния правен ред. На следващо място, при въвеждане на мерките за транспониране на директивата органите и юрисдикциите на държавите членки трябва не само да тълкуват националното си право в съответствие с тази директива, но и да не допускат да се основават на тълкуване на последната, което би влязло в конфликт с посочените основни права или с другите общи принципи на общностното право⁴⁴.

59. В това отношение ще отбележа още, че фактът, че заплащането на справедливото обезщетение „временно“ е възложено на лицата, които не са длъжни да го заплащат, при условие че те могат впоследствие да възстановят това плащане, е присъщо на схемата, посочена в Решение по дело Padawan. Всъщност в това решение Съдът допуска, че е възможно заплащането на справедливо обезщетение да се дължи от лицата, които не са същинските длъжници по това плащане, но които впоследствие ще го отразят в цената за следващите купувачи⁴⁵.

44 — Вж. Решение от 29 януари 2008 г. по дело Promusicae (C-275/06, Сборник, стр. I-271, точка 68), а наскоро във връзка с други директиви Решение от 19 април 2012 г. по дело Bonnier Audio и др. (C-461/10, точка 56).

45 — Решение по дело Padawan (посочено в бележка под линия 3, точка 46). Подобно задължение би могло по същество да се приеме като подлежащата на плащане „цена“ за ефективна защита на авторското право.

Г – По втория преюдициален въпрос

60. Запитващата юрисдикция поставя на Съда втория преюдициален въпрос само при отрицателен отговор на първия въпрос. Всъщност тази юрисдикция счита, че при отрицателен отговор на първия въпрос и следователно, в случай че трябва да обяви разглежданата национална правна уредба за несъвместима с правото на Съюза, за разрешаването на спора в главното производство той все пак следва да се опита да даде тълкуване на тази правна уредба, което да е в съответствие с Директива 2001/29. Съгласен съм с възприетия от запитващата юрисдикция подход⁴⁶.

61. Тъй като обаче с оглед на изложените по-горе в настоящото заключение съображения приех, че на първия въпрос може да се даде утвърдителен отговор, считам, че ако Съдът приеме подобна насока, не е необходимо да се отговаря на втория въпрос. Следователно излагам следващите съображения само в хипотезата, при която, възприемайки различен от предложения от мен подход, Съдът даде отрицателен отговор на първия преюдициален въпрос.

62. Вторият преюдициален въпрос се подразделя на две части. С първата част (точка 2.1) запитващата юрисдикция иска от Съда да се установи дали е налице справедливо обезщетение по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, когато предвиденото в разглежданата национална правна уредба право на справедливо възнаграждение съществува само при пускане в обращение на информационните носители чрез доставката им на физически лица, които ги използват за възпроизвеждане за лични цели. Както отбелязват всички встъпили страни, представили писмени становища по втория въпрос, на това питане може да се отговори само утвърдително. Всъщност в това отношение е достатъчно да се отбележи, че от самия текст на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 следва, че когато информационните носители са пуснати в обращение чрез доставката им на физически лица, които ги използват за възпроизвеждане за лични цели, се поражда задължението за плащане на справедливото обезщетение.

63. Втората част на втория преюдициален въпрос (точка 2.2), на която е необходимо да се отговори само в случай на утвърдителен отговор на първата част, представлява обаче по-голям интерес. С този въпрос запитващата юрисдикция иска от Съда да се установи дали следва до доказване на противното да се приема, че пуснатите в обращение чрез доставката им на физически лица информационни носители се използват за възпроизвеждане за лични цели.

64. Както обаче следва от точка 32 по-горе, в многократно цитираното Решение по дело Padawan Съдът вече е постановил, че когато информационните носители са предоставени на разположение на физически лица за възпроизвеждане за лични цели, основателно може да се предположи, че тези физически лица ги използват за възпроизвеждане на защитените от авторско право произведения. Запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали тази презумпция може да бъде разширена, като се има предвид, че когато информационните носители са предоставени на разположение на физически лица, може да се предположи, че те ги използват за възпроизвеждане за лични цели (а следователно в приложение на посочената в точка 32 по-горе презумпция може да се предположи, че тези лица използват информационните носители за възпроизвеждане на защитени от авторско право произведения).

46 — Дружествата от групата Amazon оспорват подхода на запитващата юрисдикция, като поддържат, че той противоречи на общите принципи на правото, сред които по-специално принципът на правна сигурност. Трябва обаче да се посочи, че Съдът изрично потвърждава, че с оглед на задължението за постигане на определен резултат, съгласно което държавата членка трябва да гарантира на увредените автори действителното заплащане на справедливо обезщетение за отстраняване на вредите, възникнали на нейна територия (вж. точка 74 в края и точка 87), „[...] съдебните органи [...] следва да потърсят тълкуване на националното право, което да е в съответствие с посоченото задължение за постигане на определен резултат, гарантиращо събирането на споменатото обезщетение от продавача, допринесъл за вноса на посочените носители, предоставяйки ги на разположение на крайните потребители“ (вж. Решение по дело Stichting de ThuisKopie, посочено в бележка под линия 7, точка 39). Следователно смятам, че възприетият от запитващата юрисдикция подход по никакъв начин не може да бъде критикуван, а напротив, е напълно в съответствие с практиката на Съда.

65. В това отношение, следва да се отбележи, че смисълът на презумпцията, призната от Съда в точки 54—56 от Решение по дело Padawan, се открива в обстоятелството, че е практически невъзможно конкретно да се определи дали физическите лица използват закупените носители за възпроизвеждане за лични цели на защитени от авторско право произведения, пораждащо задължение за плащане на справедливо обезщетение. Именно поради тази невъзможност Съдът е постановил, че ако физически лица закупуват информационни носители за възпроизвеждане за лични цели, основателно може да се предположи, че тези физически лица използват носителите за възпроизвеждане на защитени от авторско право произведения. В този контекст обаче считам, че действието на тази презумпция на практика би било лишено от конкретен смисъл, ако не може да се презюмира, освен ако бъде доказано обратното, че когато физическите лица закупуват информационни носители, те ще ги използват за възпроизвеждане за лични цели. Всъщност, ако това не е така, всеки път, когато физическо лице закупува информационен носител, ще е налице състояние на несигурност по отношение на това за какво го използва и следователно по отношение на наличието на задължение за заплащане на справедливо обезщетение⁴⁷.

66. Ето защо с оглед на гореизложеното разсъждение според мен на втората част от втория преюдициален въпрос следва да се отговори утвърдително. Както обаче вече беше казано в точка 45 по-горе, при всички случаи е необходимо презумпцията за използване на носителите за възпроизвеждане за лични цели при закупуването им от физически лица да е оборима. Следователно за целите на евентуалното освобождаване a priori от заплащането на справедливо обезщетение или на евентуалното му възстановяване самото физическо лице или длъжникът по задължението за плащане на справедливо обезщетение трябва да могат да докажат, че физическото лице закупува информационните носители за цели, *явно* различни от копиране за лично ползване или от използването на информационните носители за други цели, за които се дължи заплащане на справедливото обезщетение. В такъв случай е безспорно, че няма да се дължи заплащане на справедливо обезщетение.

Д – По третия преюдициален въпрос

1. Общи бележки и допустимост

67. С третия преюдициален въпрос, на който Съдът трябва да отговори, в случай че отговорът на първия въпрос или на първата част на втория въпрос е утвърдителен, запитващата юрисдикция иска да изясни дали от член 5 от Директива 2001/29 или от друга разпоредби от правото на Съюза следва, че правото на изплащане на справедливо обезщетение, което следва да бъде предявено чрез дадена организация за колективно управление на права, не съществува, ако организацията за колективно управление на права е задължена по закон да изплаща половината от постъпленията от получените обезщетения не на притежателите на права, а на социални или културни институции.

68. Запитващата юрисдикция иска да се установи по-специално дали задължението по силата на член 13 от VerwGesG, възложено на организациите за колективно управление на авторски права, да създават социални или културни институции за притежателите на авторски права и да им изплащат половината от постъпленията от „възнаграждението за празни информационни носители“, може да доведе до несъвместимост на австрийската схема за справедливо

47 — Освен в случаите — което на практика ми изглежда малко вероятно, — когато преди продажбата физическото лице декларира системно за какво ще използва информационния носител. De lege ferenda не е изключено да се предвидят методи, които задължават физическите лица да направят такава декларация, така че прилагането на тази презумпция да не е необходимо. Впрочем прилагането на презумпцията също би могло в бъдеще да бъде омаловажено от развитието или от разпространението на технологични методи за предлагане на произведенията на пазара. Тези съображения обаче според мен излизат извън контекста на настоящия случай, който се вписва в рамките на съществуващата правна и фактическа обстановка.

възнаграждение с понятието за справедливо обезщетение, съдържащо се в Директива 2001/29. В това отношение запитващата юрисдикция изразява двойно съмнение. От една страна, авторите трябва да приемат плащане в пари само на половината от обезщетението за претърпените от тях вреди от използването на произведенията им. От друга страна, запитващата юрисдикция се позовава на възможна фактическа дискриминация между австрийски и чуждестранни автори относно възможността за ползване на горепосочените социални или културни институции.

69. Във връзка с този преюдициален въпрос следва предварително да изразя становището си относно някои свързани с неговата допустимост въпроси.

70. На първо място, смятам, че трябва да се отхвърли възражението, направено от австрийското правителство, че този преюдициален въпрос бил недопустим, тъй като, както признавала самата запитващата юрисдикция, той нямал никакво значение за решаването на спора в главното производство. В това отношение от постоянната съдебна практика следва, че с оглед на презумпцията за релевантност, с която се ползват въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от национална юрисдикция, Съдът може да откаже да се произнесе по тях само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси⁴⁸. От акта за преюдициално запитване обаче изрично следва, че запитващата юрисдикция не изключва възможността за евентуална несъвместимост на националната правна уредба с Директива 2001/29, обявена вследствие отговора на Съда на третия преюдициален въпрос, която да има за последица отхвърляне на иска по главното производство. Следователно запитващата юрисдикция очевидно счита, че отговорът на въпроса може да бъде решаващ за разрешаването на спора по това производство. Следователно въпросът според мен следва да се счита за допустим.

71. На второ място, според мен обаче третият преюдициален въпрос следва да се отхвърли като недопустим, в частта му, която се отнася неразграничено до всяка „друга разпоредба от правото на Съюза“. В това отношение Съдът вече е постановил, че твърде общ въпрос не може да доведе до полезен отговор⁴⁹. Освен това съгласно постоянната съдебна практика в производството по преюдициално запитване е от съществено значение националната юрисдикция, от една страна, да посочи конкретните причини, които са породили съмнения у нея относно тълкуването на определени разпоредби от правото на Съюза, и да счете за необходимо да отправи преюдициално запитване до Съда относно тези разпоредби и от друга страна, да предостави минимални разяснения относно причините, поради които се е спряла на разпоредбите от правото на Съюза, чието тълкуване иска, и относно връзката, която установява между тях и националната правна уредба, приложима към спора⁵⁰. От тези изисквания следва, че общо и немотивирано позоваване на каквато и да било „друга разпоредба от правото на Съюза“ като съдържащото се в третия преюдициален въпрос не може да се счита за допустимо. Впрочем това тълкуване намира потвърждение в текста на член 94, буква в), въведен в новия Процедурен правилник на Съда, съгласно който преюдициалното запитване трябва да излага причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство.

48 — В изобилната съдебна практика в този смисъл напоследък се открояват Решение от 28 февруари 2012 г. по дело *Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne ASBL* (C-41/11, точка 35) и Решение от 29 март 2012 г. по дело *SAG ELV Slovensko и др.* (C-599/10, точка 15 и цитираната съдебна практика).

49 — Решение от 28 март 1979 г. по дело *Beneventi* (222/78, Recueil, стр. 1163, точка 20).

50 — Определение от 3 май 2012 г. по дело *Ciampaglia* (C-185/12, точка 5 и цитираната съдебна практика) и Решение от 27 ноември 2012 г. по дело *Pringle* (C-370/12, точка 84).

72. Ето защо считам, че Съдът трябва да се произнесе само по аспектите на преюдициалния въпрос относно Директива 2001/29, посочени в акта за преюдициално запитване. Според мен обаче, след като националната юрисдикция не е поставила въпроси в това отношение, Съдът не може да се произнесе по различните доводи, изтъкнати от страните⁵¹.

2. По съществуващото на третия преюдициален въпрос

73. Що се отнася до същността на този преюдициален въпрос, следва да се отбележи, че запитващата юрисдикция по същество иска от Съда да установи дали евентуалното несъответствие с Директива 2001/29 на национална правна уредба, която предвижда изплащането на половината от постъпленията от полученото справедливото обезщетение не направо на авторите, а на социални или културни институции, които извършват дейност в тяхна полза, може да освободи длъжника от плащане на „справедливо обезщетение“.

74. В това отношение най-напред ще отбележа, че от припомнените в точки 27 и 28 по-горе принципи, изведени от Съда, следва, че понятието за справедливо обезщетение е определено като обезщетение на автора за претърпените вреди поради възпроизвеждането на неговото защитено произведение без надлежно разрешение. Съдът също така е постановил, че от самия текст на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 следва, че съгласно правото на Съюза правото на справедливо обезщетение, което се дължи на автора, е неотменимо право. Следователно авторът трябва *задължително* да получи такова обезщетение⁵². Съдът е постановил и че предвиденото в тази разпоредба изключение подлежи на ограничително тълкуване и следователно не може да излиза извън изрично предвиденото във въпросната разпоредба, поради което е неприложимо към правото на възнаграждение, което се дължи на автора⁵³. Освен това съгласно съдебната практика държавите членки имат задължение за резултат с оглед на ефективното събиране на справедливото обезщетение за отстраняване на претърпените от притежателите на права на територията на тази държава членка вреди⁵⁴.

75. По мое мнение обаче логично следствие от тези принципи на съдебната практика е, че правото на справедливо обезщетение, което е неотменимо и необходимо право, трябва да е ефективно. Ето защо според мен разпоредба от вътрешното право, която ограничава упражняването на това право, като отнема получаването дори само на една част от това обезщетение от притежателите му, е несъвместима с правото на Съюза⁵⁵.

76. Въпреки гореизложеното не виждам никакво основание нито в законодателството на Съюза, нито в съдебната практика да се приеме, че държавите членки трябва да бъдат задължени да изплащат на авторите цялата сума на справедливото обезщетение в пари или че е налице пречка държавите членки да предвиждат една част от това обезщетение да се предоставя под формата на непряко обезщетяване. Предвиждането от страна на национална правна уредба на форми на непряко обезщетяване за авторите само по себе си съвсем не ми се струва в разрез с

51 — Решение от 11 октомври 1990 г. по дело Nespoli и Cipra (C-196/89, Recueil, стр. I-3647, точка 23) и Решение от 16 септември 1999 г. по дело WWF и др. (C-435/97, Recueil, стр. I-5613, точка 29 и цитираната съдебна практика).

52 — Вж. Решение по дело Luksan (посочено в бележка под линия 7, точки 100, 105 и 108). Курсивът е мой.

53 — Вж. Решение по дело Luksan (посочено в бележка под линия 7, точка 101).

54 — Решение по дело Stichting de Thuiskopie (посочено в бележка под линия 7, точки 34 и 36) и Решение по дело Luksan (посочено в бележка под линия 7, точка 106). По този въпрос вж. по-конкретно точка 87 по-долу.

55 — По този въпрос вж. също разясненията на генералния адвокат Trstenjak в точки 168—177 от заключението ѝ, представено на 6 септември 2011 г. по дело Luksan (посочено в бележка под линия 7).

понятието за справедливо обезщетение. В същия смисъл считам, че възможността да се предвиди една част от това обезщетение да се извършва чрез форми на колективно обезщетяване за всички автори, сама по себе си не противоречи на понятието за справедливо обезщетение⁵⁶.

77. Несъмнено за схема, която предвижда, че цялостното заплащане на справедливото обезщетение се извършва под формата на непряко или колективно обезщетяване, съществува опасност да не бъде съвместима с изискването за ефективност, което е в основата на самото понятие за справедливо обезщетение. При това положение възниква въпросът в каква степен формите на непряко обезщетяване са допустими, за да се осигури ефективно заплащане на справедливо обезщетение.

78. В това отношение ще отбележа все пак, че формите и начините на разпределение на справедливото обезщетение от страна на организациите, които го получават, не са уредени изрично от правото на Съюза, така че държавите членки се ползват с известна свобода на преценка при тяхното определяне, в границите, наложени от правото на Съюза. Следователно Съдът не може да замести държавите членки при определянето на тези форми и начини, след като Директива 2001/29 не налага на последните никакъв конкретен критерий в това отношение⁵⁷, освен този за ефективното заплащане на справедливото обезщетение.

79. Що се отнася конкретно до дейността, извършвана от създадените и финансираните съгласно разглежданата национална правна уредба институции, считам, че обезщетенията за социална закрила в полза на авторите и на техните семейства несъмнено могат да представляват видове пряко или колективно обезщетяване, съвместими с понятието за справедливо обезщетение и със специфичните цели на Директива 2001/29⁵⁸. Според мен подобни съображения важат и по отношение на дейностите, свързани с насърчаване на културата, които могат да се възползват не само от закрилата, а и от развитието на културата като цяло, в съответствие с целите както на ДФЕС⁵⁹, така и с целите на защитата на самото авторско право⁶⁰ или директно от самите автори под формата на повече или по-малко специфично популяризиране на техните произведения.

80. Що се отнася до евентуалната дискриминация между австрийски и чуждестранни автори по отношение на предоставянето на евентуалните форми на непряко обезщетяване, според мен запитващата юрисдикция следва да провери дали в случая действително е налице дискриминация. Въпреки това считам, че когато достъпът до тези обезщетения за социална закрила е отворен без разграничение за всички автори, австрийски или чуждестранни, и когато културните услуги представляват конкретна форма на непряко обезщетяване, от която могат да се ползват без разграничение, макар и не непременно в равностойна степен, както авторите, които са граждани на съответната държава, така и чуждестранните автори, не е налице дискриминация, която може да доведе до несъвместимост на националната правна уредба с правото на Съюза.

56 — Що се отнася до възможното възражение, че подобна схема не отчита в достатъчна степен индивидуалната връзка между вредите, причинени на конкретен автор, и дължимото му обезщетение, може да се отговори, както отбелязва Комисията, че схемата за възнаграждение за копиране за лично ползване е по необходимост непрецизна схема, тъй като, както бе напоменено в точка 65 по-горе, на практика в момента е невъзможно да се определи кое произведение от кой ползвател е възпроизведено и върху какъв носител.

57 — Вж. по аналогия Решение по дело VEWA (посочено в бележка под линия 35, точка 35) относно критериите за определяне на размера на възнаграждението, дължимо на авторите в случай на публично заемане по смисъла на Директива 92/100 (посочена в бележка под линия 32).

58 — В това отношение според мен е красноречиво позоваването, направено в съображение 11 от Директива 2001/29, на обстоятелството, че една от целите на строга и ефективна система за защита на авторското право е да се запази независимостта и достойнството на творците и изпълнителите.

59 — Вж. член 167, параграф 1 от ДФЕС.

60 — Вж. напр. съображения 9 и 11 от Директива 2001/29, както и съображение 3 и член 6 от Директива 2006/115.

81. Накрая, за да се отговори конкретно на въпроса, поставен от запитващата юрисдикция, трябва също да се отбележи, че ако се приеме, че въпрос относно разпределянето на справедливото обезщетение би довел до освобождаване на длъжника от задължението за заплащане справедливо обезщетение, авторите по никакъв начин няма да бъдат обезщетени за претърпените вреди от продадените в конкретния случай информационни носители. Подобен резултат ми изглежда сам по себе си в разрез с правото на Съюза и следователно е неприемлив⁶¹.

82. Поради това с оглед на гореизложените съображения считам, че в случая на национална правна уредба, която предвижда, че всички постъпления от заплащането на справедливото обезщетение са предназначени за авторите, половината под формата на пряко обезщетяване, а другата половина под формата на непряко обезщетяване, отговорът на преюдициалния въпрос, насочен към установяване на това дали длъжникът е освободен от задължението за плащане на справедливо обезщетение, може да бъде само отрицателен. Впрочем запитващата юрисдикция трябва да прецени дали и в каква степен прилагането на националната правна уредба, разглеждана в главното производство, наистина води до форми на непряко обезщетяване на авторите⁶².

Е – По четвъртия преюдициален въпрос

83. С четвъртия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска от Съда да установи дали член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 или друга разпоредба от правото на Съюза допускат съществуването на право на изплащане на справедливо обезщетение, ако в друга държава членка вече е изплатено подобно обезщетение за пускането в обращение на информационните носители.

84. От акта за преюдициално запитване следва, че в основата на този въпрос е доводът на дружествата от групата Amazon, ответници в главното производство, че те вече са платили в Германия сума като справедливо обезщетение за една част от информационните носители, пуснати на пазара в Австрия. Поради това тези дружества твърдят, че тъй като повторното плащане на справедливо обезщетение е незаконосъобразно, те не били длъжни да извършват това плащане в Австрия⁶³.

85. В това отношение най-напред следва да се отбележи, че в съответствие с изложените по-горе съображения в точки 71 и 72 и четвъртият преюдициален въпрос според мен би трябвало да се обяви за отчасти недопустим, доколкото с него най-общо е направено препращане към каквато и да било „друга разпоредба от правото на Съюза“. Следователно и по този въпрос Съдът може да се произнесе само по аспектите, посочени в акта за преюдициално запитване, без да се произнася по различните доводи, изтъкнати от страните, които обаче не са наведени от националния съд.

86. По същество считам, че по принцип двойното плащане на справедливо обезщетение за едни и същи информационни носители е недопустимо. Всъщност от неколккратно споменаваната в настоящото заключение съдебна практика, посочена в точки 27 и 28 по-горе, следва, че справедливото обезщетение съответства на предоставеното обезщетение поради вредите,

61 — Необходимостта от действително гарантиране в конкретния случай на събирането на справедливото обезщетение произтича ясно от практиката на Съда (вж. Решение по Stichting de Thuiskopie, посочено в бележка под линия 7, точка 39).

62 — В случай че запитващата юрисдикция наистина приеме, че част от постъпленията от справедливо обезщетение не се използват като непряко обезщетяване в полза на авторите, считам, че не е изключено този съд да може евентуално да намали съответно размера на претенциите за плащане.

63 — Все пак в акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция сочи, че е спорно дали за определени носители, които след това се пускат на пазара в Австрия, действително вече са извършени плащания за справедливо обезщетение в Германия. В първоинстанционното производство съдът не установява дали са извършени такива плащания, а второинстанционният съд оставя въпроса открит, като приема, че той е без значение за разрешаването на спора.

претърпени от автора в резултат от неразрешеното възпроизвеждане на произведението. Струва ми се обаче логично следствие от такова определяне на понятието за справедливо обезщетение, че обезщетението по принцип следва да се изисква само веднъж по отношение на използването на всеки носител за възпроизвеждането, за което се дължи заплащане на справедливо обезщетение. Не съществува никаква причина, която да обосновава двойното плащане на справедливо обезщетение. Следователно според мен е недопустимо предложеното от полското правителство схващане, че свободата, с която разполагат държавите членки, при липса на хармонизация на правната уредба относно справедливото обезщетение не препятства получаването на второ плащане като справедливо обезщетение за едни и същи носители⁶⁴.

87. Въпреки гореизложеното следва да се констатира, както впрочем приема и запитващата юрисдикция, че Съдът е признал съществуването на задължение за резултат в тежест на държавата членка, на територията на която възникват вредите, да събира справедливото обезщетение за отстраняване на претърпените от авторите вреди поради използването на произведението. Всъщност Съдът е приел, че ако държава членка е въвела изключението за копиране за лично ползване в националното си право и ако крайните потребители, които възпроизвеждат защитено произведение за лично ползване, са установени на нейна територия, тази държава членка е длъжна в съответствие с териториалната си компетентност да осигури ефективно събиране на справедливото обезщетение за отстраняване на претърпените от авторите на нейна територия вреди, тази държава членка е длъжна в съответствие с териториалната си компетентност да осигури ефективно събиране на справедливото обезщетение за отстраняване на претърпените вреди от притежателите на накърнените права на територията на тази държава членка⁶⁵.

88. Съдът е приел също, от една страна, че може да се презумира, че подлежащата на поправка вреда възниква на територията на държавата членка, в която са установени крайните потребители, които възпроизвеждат произведението и които следователно причиняват вредите⁶⁶, а от друга страна, че само по себе си обстоятелството, че продавачът — търговец на носителите за възпроизвеждане, е установен в държава членка, различна от тази, в която са установени купувачите, е без значение с оглед на това задължение за постигане на определен резултат в тежест на държавите членки⁶⁷.

89. По настоящото дело обаче е безспорно, че тъй като носителите са закупени от крайните потребители в Австрия, подлежащата на поправка вреда посредством плащането на справедливото обезщетение е възникнала в тази страна. Следователно в приложение на горепосочената съдебна практика възниква задължение за австрийските органи да осигурят ефективно събиране на справедливото обезщетение за обезщетяване на авторите за претърпените вреди в Австрия. В този контекст длъжникът по справедливото обезщетение според мен следователно не може да изисква да бъде освободен от задължението за плащане на това обезщетение в Австрия, на основание че вече го е платил в друга държава членка, в която не е възникнала вреда за автора, обосноваваща заплащането на справедливо обезщетение. В случаите, в които плащането на сума за справедливо обезщетение действително е извършено в друга държава членка, длъжникът трябва да си възстанови тази сума във въпросната държава членка посредством инструментите, предоставени от този правен ред.

64 — Смятам, че този довод е пример за това как при липсата на хармонизация на режима на справедливото обезщетение на национално равнище могат да се приемат изключително различни и несъвместими помежду си подходи.

65 — Решение по дело *Stichting de Thuiskopie* (посочено в бележка под линия 7, точки 34 и 36), както и Решение по дело *Luksan* (посочено в бележка под линия 7, точка 106). По мое мнение това принципно твърдение не зависи от това дали в съответния случай справедливото обезщетение е било вече изплатено. Следователно не е относим доводът на дружествата от групата *Amazon*, че тази съдебна практика не е приложима в конкретния случай, доколкото в този случай справедливото обезщетение вече е изплатено в друга държава членка.

66 — Решение по дело *Stichting de Thuiskopie* (посочено в бележка под линия 7, точка 35).

67 — Решение по дело *Stichting de Thuiskopie* (посочено в бележка под линия 7, точка 41).

90. Дружествата от групата Amazon твърдят, че в Германия нямат право да претендират каквото и да било възстановяване на вече изплатеното справедливо обезщетение за някои носители, които след това са пуснати на пазара в Австрия. Все пак държавата членка, в която недължимото плащане е извършено, следва да осигури на лицата, които не са длъжни да плащат справедливото обезщетение, подходяща възможност за възстановяване на недължимите плащания за справедливо обезщетение евентуално чрез възможността за предявяване на иск пред националните правораздавателни органи.

91. Наистина, ако в случая действително е налице двойно плащане на справедливо обезщетение, това изглежда укорима последица от недостатъчната степен на съгласуване между правните уредби на държавите членки, което се дължи на липса на хармонизиране на режима на справедливото обезщетение. Законодателят трябва да се намеси, като гарантира по-нататъшно хармонизиране на националните правни уредби, за да се предотвратят подобни положения в бъдеще⁶⁸.

V – Заключение

92. С оглед на гореизложените съображения предлагам на Съда да отговори по следния начин на преюдициалните въпроси, поставени от dall'Oberster Gerichtshof:

- 1) Налице е справедливо обезщетение по смисъла на Директива 2001/29, когато:
  - а) притежателите на права по смисъла на член 2 от Директива 2001/29 имат право на справедливо възнаграждение, което може да се предяви единствено чрез организация за колективно управление на авторски права, представляваща различни притежатели на права без разграничение по отношение на лицата, пуснали за първи път в обращение възмездно и с търговска цел на националния пазар информационни носители, предназначени за възпроизвеждане на произведенията на притежателите на правата; и
  - б) вътрешноправната уредба предвижда, от една страна, възможността за освобождаване a priori от заплащането на справедливото обезщетение за правни субекти, физически или юридически лица, за които може разумно да се очаква въз основа на обективни обстоятелства — макар и само косвени, — че те придобиват информационни носители за цели, явно различни от тези, за които се дължи заплащането на справедливото обезщетение, и от друга страна, принципната възможност да получат a posteriori възстановяване на това справедливо обезщетение във всички случаи, когато е доказано, че използването на носителите не представлява действие, вследствие на което авторът на произведението може да претърпи вреди.
- 2) С оглед на предложения отговор на първия въпрос считам, че не е необходимо да се отговаря на втория преюдициален въпрос. В случай че Съдът приеме, че е необходим отговор, предлагам да се отговори по следния начин:
  - 2.1 налице е „справедливо обезщетение“ по смисъла на Директива 2001/29, когато правото на справедливо възнаграждение съществува само при пускане в обращение на информационните носители чрез доставката им на физически лица, които ги използват за възпроизвеждане за лични цели; и

68 — Точно в тази перспектива според мен следва да се разбират, с оглед на последвалото решение на Съда, съображенията на генералния адвокат Jääskinen, съдържащи се в точка 55 от неговото заключение, представено на 10 март 2011 г. по дело Stichting de Thuiskopie (посочено в бележка под линия 7).

- 2.2 до доказване на противното следва да се предполага, че пуснатите в обращение чрез доставката им на физически лица информационни носители се използват за възпроизвеждане за лични цели. Следва да бъде възможно да се докаже с цел евентуалното освобождаване a priori от заплащането на справедливото обезщетение или евентуалното му възстановяване, че физическото лице придобива информационните носители за цели, явно различни от копиране за лично ползване или от използването на информационните носители за други цели, за които се дължи заплащане на справедливо обезщетение.
- 3) От Директива 2001/29 не следва, че правото на изплащане на справедливо обезщетение не съществува, ако е налице вътрешноправна уредба, която предвижда, че всички постъпления от заплащането на справедливото обезщетение са предназначени за авторите, половината под формата на пряко обезщетяване, а другата половина под формата на непряко обезщетяване. Запитващата юрисдикция обаче следва да провери дали и в каква степен прилагането на националната правна уредба води на практика до форми на непряко и недискриминационно обезщетяване за различните категории автори.
- 4) Когато подлежащата на поправка вреда възникне на територията на държава членка, разпоредбите на Директива 2001/29 не се противопоставят на съществуването на право на изплащане на справедливо обезщетение в тази държава членка, когато вече е изплатено подобно обезщетение в друга държава членка за пускането в обращение на информационните носители. Въпреки това, държавата членка, в която е направено недължимото плащане, трябва да гарантира на лицата, които не дължат плащане на справедливо обезщетение, подходяща възможност за възстановяване на недължимите плащания на основание справедливото обезщетение, евентуално чрез предявяване на искове пред националните правораздавателни органи.